

Galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais 2022 m.

Europos Parlamento
metinė ataskaita

Skaidrumo skyrius

Vadovybės generalinis direktoratas
Europos Parlamentas
2023 m. vasario mėn.

1

PRATARMĖ

Nuo 2001 m. gruodžio 3 d. Parlamentas, Taryba ir Komisija taiko Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su jų turimais dokumentais.

Vadovaujantis šio reglamento 17 straipsnio 1 dalimi, kiekviena institucija turi paskelbti ankstesnių metų ataskaitą, įskaitant atvejų, kai visuomenei nebuvo leista susipažinti su dokumentais, skaičių, tokio atsisakymo priežastis ir į registrą neįtrauktų slapto pobūdžio dokumentų skaičių.

Remiantis Parlamento Darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnio 6 dalimi, Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnio 1 dalyje nurodytą metinę ataskaitą tvirtina Parlamento Biuras.

METODAI

Parlamento 2022-ųjų metinė ataskaita parengta vadovaujantis šiais principais:

- duomenys apie dokumentus, kurių buvo prašyta, susiję tik su konkrečiais dokumentais;
- sprendimai leisti iš dalies susipažinti su dokumentu laikomi patenkintomis paraiškomis;
- kartotinės paraiškos gali reikšti tai, kad iš pradžių buvo nuspręsta neleisti susipažinti su dokumentu arba leisti su juo susipažinti iš dalies;
- kartotinės paraiškos metai nustatomi pagal pirmos pateiktos paraiškos užregistravimo datą.

RODYKLĖ

<i>Santrauka</i>	4
<i>I SKYRIUS 2022 m. paraiškos leisti susipažinti su dokumentais vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001</i>	5
A) Parlamento viešasis dokumentų registras.....	5
B) Duomenys apie paraiškas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais.....	6
C) Pačių pareiškėjų deklaruotos aplinkybės.....	9
<i>II SKYRIUS Tendencijos ir specifiniai aspektai</i>	11
A) Paraiškos dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusios su Parlamento nariais	11
<i>III SKYRIUS Skundai, pateikti Europos ombudsmenui arba Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui ir bylos teisme</i>	13
A) Ombudsmenas.....	13
Skundas Nr. 1564/2022, Parlamento narių korespondencija.....	13
B) Teisminė apžvalga.....	13
Byla Nr. T-174/21, <i>Agrofert</i> prieš Parlamentą.....	13
Byla Nr. T-421/17 (apeliacinis skundas C-761/18 P), <i>Leino-Sandberg</i> prieš Parlamentą	14
Byla Nr. T-375/22, <i>Izuzquiza</i> ir kt. prieš Parlamentą.....	14
C) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	15
Skundas Nr. C 2021-0807, asmens duomenų paskelbimas.....	15
<i>Baigiamosios pastabos</i>	16

Europos Parlamento 2022-ųjų metinė ataskaita dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 17 straipsnis)

Santrauka

Skaičiai

- 2022 m. gruodžio 31 d. registro duomenų bazėje buvo 874 428 nuorodos, palyginti su 850 174 nuorodomis pernai metų pabaigoje.
- 2022 m. Parlamento viešo registro interneto svetainėje apsilankė 25 415 skirtingų naudotojų. Per tą patį laikotarpį 658 prašymai Parlamentui buvo pateikti naudojantis internetine prašymo forma, e. paštu arba laišku: tai 32 proc. daugiau nei 2021 m.
- 199 iš 658 paraiškų buvo susijusios su anksčiau neviešintais dokumentais.
- 2022 m. bendras patenkintų paraiškų skaičius buvo 96 proc.
- 24 atvejais Parlamentas atsisakė leisti susipažinti dokumentais – daugiausia dėl to, kad buvo prašoma administracinių dokumentų ir dokumentų, susijusių su Europos Parlamento nariais.
- Galimybę iš dalies susipažinti su prašytais dokumentais Parlamentas suteikė 66 kartų. Į šį skaičių įtrauktos 34 identiškos paraiškos, pateiktos per kampaniją.
- Kartotinių paraiškų skaičius, palyginti su 2022 m., trečdaliu sumažėjo – per metus pateikta vienuolika tokių paraiškų.

Tendencijos

- Paraiškos dėl dokumentų, susijusių su Parlamento nariais, pavyzdžiui, susitikimų ir susirašinėjimo su lobistais bei Parlamento narių išlaidų ir išmokų, sudarė 6 proc. atvejų ir 42 proc. visų atsisakymų.
- 2022 m. pareiškėjai paprašė pateikti keletą dokumentų, susijusių su Parlamento valdymo organų sprendimais, įskaitant 73 Biuro pranešimus dėl politinių partijų ir fondų finansavimo.
- Pastaraisiais metais išreikštas didelis susidomėjimas teisėkūros procedūromis, visų pirma tarpinstitucinėmis derybomis dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, tęsėsi 2022 m.: prašymai, susiję su trilogais arba apskritai komitetų darbu, sudaro maždaug pusę visų paraiškų.

I SKYRIUS 2022 m. paraiškos leisti susipažinti su dokumentais vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001

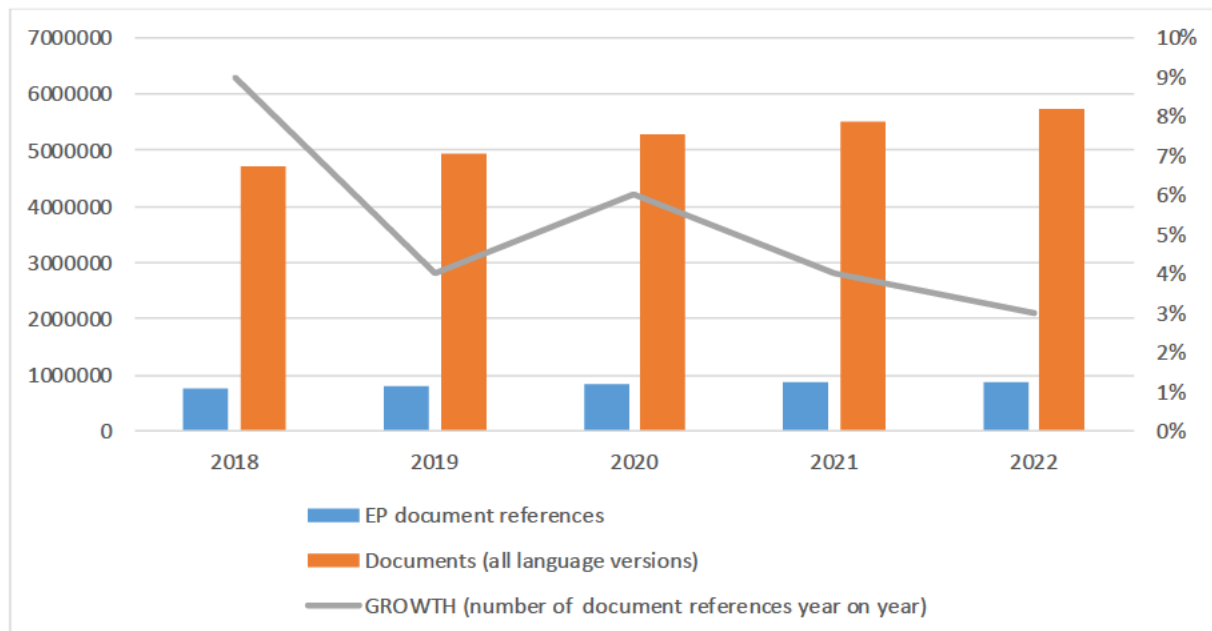
Šiame skyriuje aptariami skaičiai ir statistika leidžia įvardyti tendencijas, susijusias su galimybe visuomenei susipažinti su dokumentais. Taip visuomenė gali susidaryti išsamų vaizdą, kaip Parlamentas įgyvendina Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001.

A) *Parlamento viešasis dokumentų registras*

Parlamento dokumentų viešasis registras buvo sukurtas 2002 m., siekiant užtikrinti dar didesnę skaidrumą ir sudaryti visuomenei sąlygas lengviau susipažinti su institucijos dokumentais, kaip reikalaujama Reglamente (EB) Nr. 1049/2001. Jame sukauptos visos nuorodos į tiesiogiai prieinamus dokumentus, kurių dauguma yra teisėkūros dokumentai, tačiau, kai įmanoma, – ir kitų kategorijų dokumentai. Be to, jis apima portalą paraiškoms dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, kurie nėra prieinami tiesiogiai, pateikti.

2022 m. gruodžio 31 d. dokumentų nuorodų skaičius registro duomenų bazėje siekė 874 428 (jei skaičiuotume versijas įvairiomis kalbomis, dokumentų skaičius siektų 5 721 798), o tai yra beveik 4 proc. daugiau nei ankstesniais metais. Viešajame registre neužregistruotas nė vienas slapto pobūdžio dokumentas, apibrėžtas Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 9 straipsnyje.

1 pav. *Parlamento dokumentų viešojo registro raida*

Viešą dokumentų registro svetainę 25 218 kartų aplankė 25 415 skirtingų naudotojų¹. Šie duomenys neapima dokumentų, su kuriais susipažinta naudojantis kitomis platformomis,

¹ Dėl platformos duomenų perkėlimo vasaros mėnesiais šios vertės greičiausiai bus didesnės; todėl faktinės vertės nėra galutinės.

susietomis su registro duomenų baze, įskaitant Parlamento komitetų ir Parlamento ekspertų grupių interneto svetaines.

Praktiškai visus Parlamento dokumentų viešojo registro dokumentus galima tiesiogiai atsisiųsti iš interneto svetainės, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 12 straipsnyje, kuriuo remiantis institucijos turi pasirūpinti, kad dokumentai būtų kuo labiau tiesiogiai prieinami visuomenei. Paraiškas dėl dokumentų, kurie nėra prieinami tiesiogiai, galima pateikti užpildant internetinę paraiškos formą² arba e. paštu.

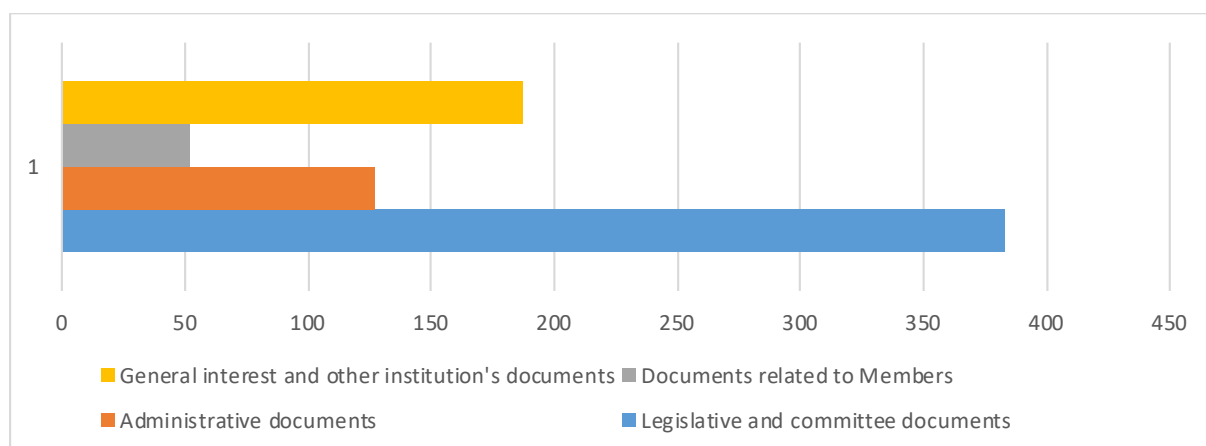
B) Duomenys apie paraiškas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais

2022 m. Parlamentas gavo iš viso 658 paraiškas, pateiktas internetiniame paraiškų pateikimo portale, e. paštu arba laišku. Buvo pateiktos 354 paraiškos dėl bent vieno konkretaus dokumento, o likusios 304 paraiškos nebuvo susijusios su jokių konkrečiu dokumentu. 288 paraiškų atvejis buvo nustatyta, kad dokumentai jau buvo viešai prieinami, o 221 paraiška buvo susijusi su anksčiau neskelbtais dokumentais, iš kurių 199 paraiškų atveju dokumentai buvo paskelbti registre. Per viešą platformą buvo pateiktos 259 paraiškos.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 4 dalį kitos institucijos konsultavosi su Parlamentu dėl 19 paraiškų suteikti galimybę susipažinti su dokumentais, kuriuos parengė ar bent iš dalies parengė Parlamentas. Trys iš šių konsultacijų vyko dėl dokumentų, susijusių su tarpinstitucinėmis derybomis dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Tuo tarpu Parlamentas išnagrinėjo daugiau kaip 88 paraiškas, dėl kurių reikėjo konsultuotis su kitomis institucijomis, nes Parlamentui nebuvo aišku, ar prašomi dokumentai, parengti arba bent iš dalies parengti kitoje institucijoje, gali būti atskleisti, ar ne. Daugelis šių paraiškų buvo susijusios su trilogos dokumentais.

Dauguma per metus gautų paraiškų buvo susijusios su galimybe susipažinti su teisėkūros ir komitetų (58 proc.), administraciniais (19 proc.) dokumentais, taip pat su Parlamento nariais ir jų veikla (8 proc.).

2 pav. Dokumentų, su kuriais prašyta susipažinti, tipai

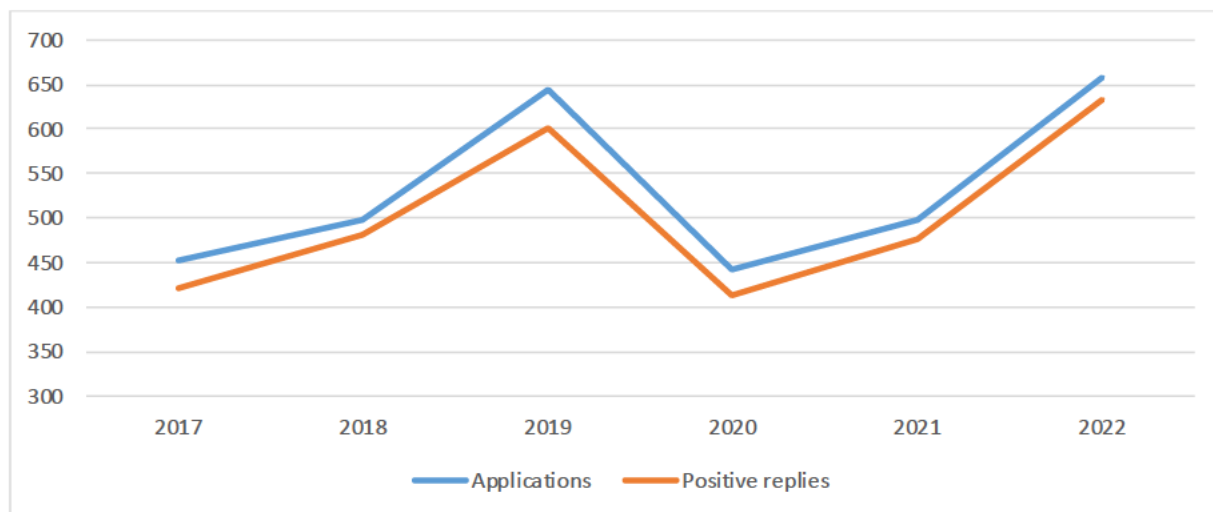

² <https://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/requestdoc/secured/form.htm?language=LT>

Kalbant apie svarbias pakategores, 19 proc. visų per metus gautų paraiškų buvo prašoma leisti visuomenei susipažinti su „trišaliais dokumentais“; 9 proc. visų paraiškų buvo susijusios su kitų institucijų dokumentais, o 6 proc. – su tiesiogiai su Parlamento nariais susijusiais dokumentais. Kalbant apie paraiškas dėl administracinių dokumentų, prašymai leisti susipažinti su Biuro pranešimais apie politinių partijų ir fondų finansavimą sudarė tik 1 proc. visų paraiškų, ir atsižvelgiant į jas buvo paskelbti daugiau kaip 10 proc. dokumentų.

2022 m. Parlamentas patenkino 633 iš 658 gautų paraiškų. Šis skaičius apima 66 atvejus, kuriais galimybė susipažinti su prašomais dokumentais buvo suteikta iš dalies.

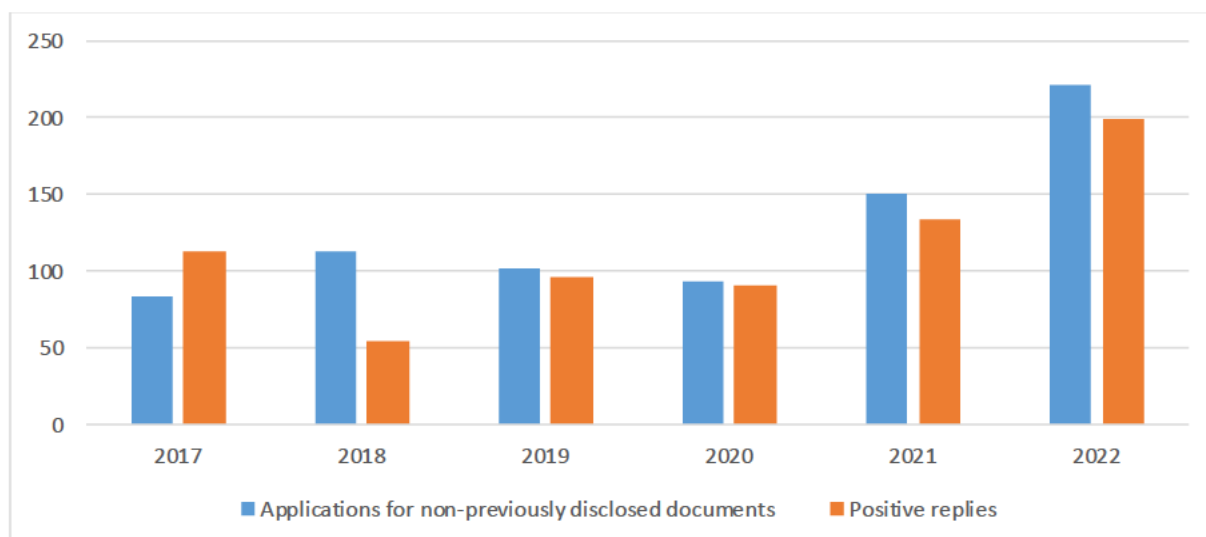
3 pav. Pateiktų ir patenkintų paraiškų skaičius

221 iš 658 paraiškų buvo susijusios su anksčiau neviešintais dokumentais. Iš jų 199 paraiškų atvejais buvo paskelbti dokumentai viešajame registre.

Dauguma paraiškų dėl anksčiau neatskleistų dokumentų buvo susijusios su komitetų ir delegacijų dokumentais (42 proc.), administraciniais dokumentais ir valdymo organų dokumentais (38 proc.) bei trilogu derybomis (8 proc.).

4 pav. **Paraiškų dėl dokumentų, su kuriais anksčiau nebuvo leista susipažinti, ir patenkintų paraiškų skaičius**

Vadovaujantis Biuro sprendimo dėl visuomenės galimybę susipažinti su Europos Parlamento dokumentais reglamentuojančių nuostatų³ 12 straipsnio 3 dalimi, pradiniu lygiu priimta 90 sprendimų dėl 2022 m. užregistruotų paraiškų, kuriais buvo neleista susipažinti su dokumentais arba leista su jais susipažinti iš dalies (atitinkamai 24 ir 66 atvejais).

Sprendimai neleisti visuomenei susipažinti su dokumentais arba suteikti galimybę iš dalies susipažinti su dokumentais buvo susiję su įvairiomis temomis ir dokumentais. Aštuoni sprendimai buvo susiję su dokumentais, kurie gali būti Parlamento narių kabinetuose, bet kurių Parlamento administracija neturėjo, o penki sprendimai buvo susiję su Europos Parlamento narių turimomis išmokomis. 72 sprendimai buvo susiję su administraciniais dokumentais, iš kurių šešiolika buvo susiję su Parlamento valdymo organų dokumentais.

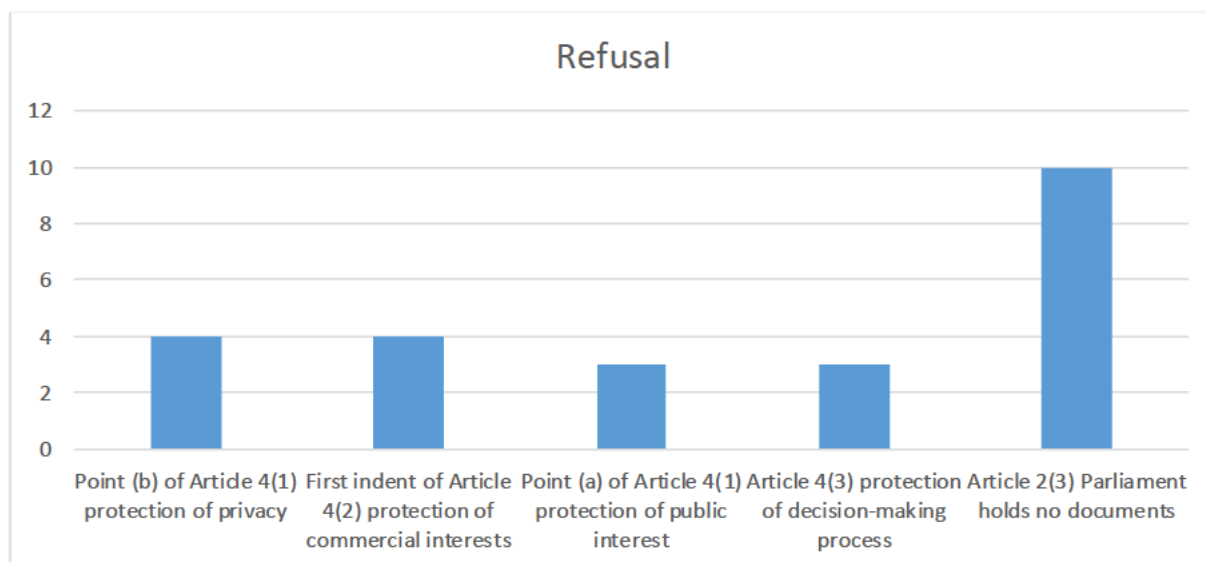
Pateikta vienuolika kartotinių paraiškų⁴. Devyniais atvejais institucija patvirtino savo pradinę poziciją, o dviem atvejais buvo suteikta visa galimybė susipažinti su dokumentais kartotinės paraiškos etape.

Dešimčia atvejų atsisakyta suteikti galimybę susipažinti su dokumentais dėl to, kad atitinkamoje paraiškoje buvo prašoma leisti susipažinti su dokumentais, kurių neturi Parlamentas, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 2 straipsnio 3 dalyje. Kitais atvejais sprendimuose buvo remiamasi keliomis išimtimis, visų pirma asmenų privatumo ir neliečiamumo apsauga (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas), trečiųjų šalių komercinių interesų apsauga (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies pirma įtrauka), visuomenės interesų apsauga (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies a punktas) ir Parlamento sprendimų priėmimo proceso apsauga (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 3 dalis).

³ 2001 m. lapkričio 28 d. Biuro sprendimas dėl visuomenės galimybę susipažinti su Europos Parlamento dokumentais reglamentuojančių nuostatų (OL C 216, 2011 7 22, p. 19).

⁴ Visiško arba dalinio atsisakymo leisti susipažinti su dokumentu atveju galima pateikti kartotinę paraišką ir paprašyti institucijos peržiūrėti savo poziciją (Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 7 straipsnio 2 dalis).

5 pav. **Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnyje numatytų išimčių taikymas**

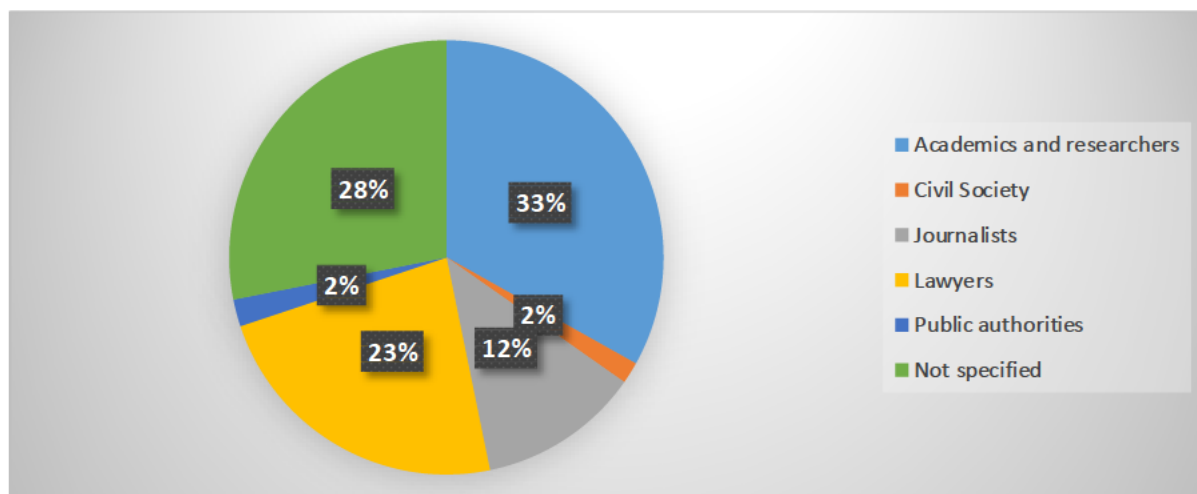

Apibendrinant galima teigti, kad bendras Parlamento patenkintų paraiškų skaičius išliko aukštas – 96 proc., Parlamentas suteikė galimybę susipažinti su dokumentais, su kuriais anksčiau negalėjo susipažinti visuomenė, pagal 90 proc. paraiškų.

C) **Pačių pareiškėjų deklaruotos aplinkybės⁵**

Akademikai ir tyrėjai 2022 m. taip pat ir toliau sudarė didžiausią pareiškėjų dalį (daugiau kaip 33 proc. pareiškėjų priklausė šiai kategorijai), po jų sekė teisininkai, kurie pateikė beveik 23 proc. paraiškų. 2022 m. žurnalistai sudarė 12 proc. pareiškėjų.

6 pav. **Pareiškėjų profesinė patirtis 2022 m.**

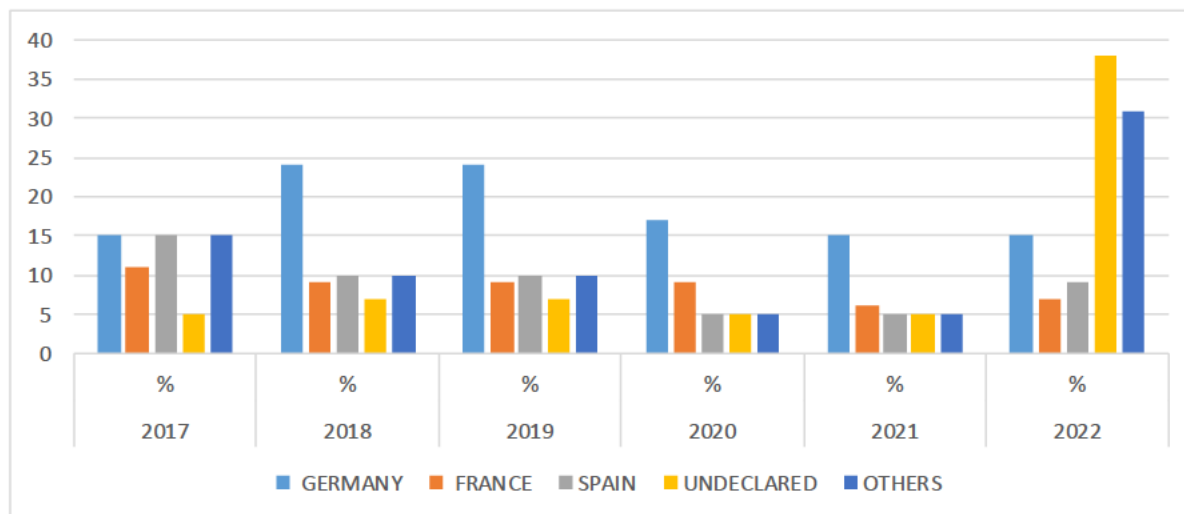

Parlamento žiniomis, geografinis paraiškų pasiskirstymas tarp valstybių narių pasikeitė. Nors 38 proc. paraiškų nebuvo nurodyta pareiškėjo gyvenamosios vietos šalis, apie 15 proc. visų

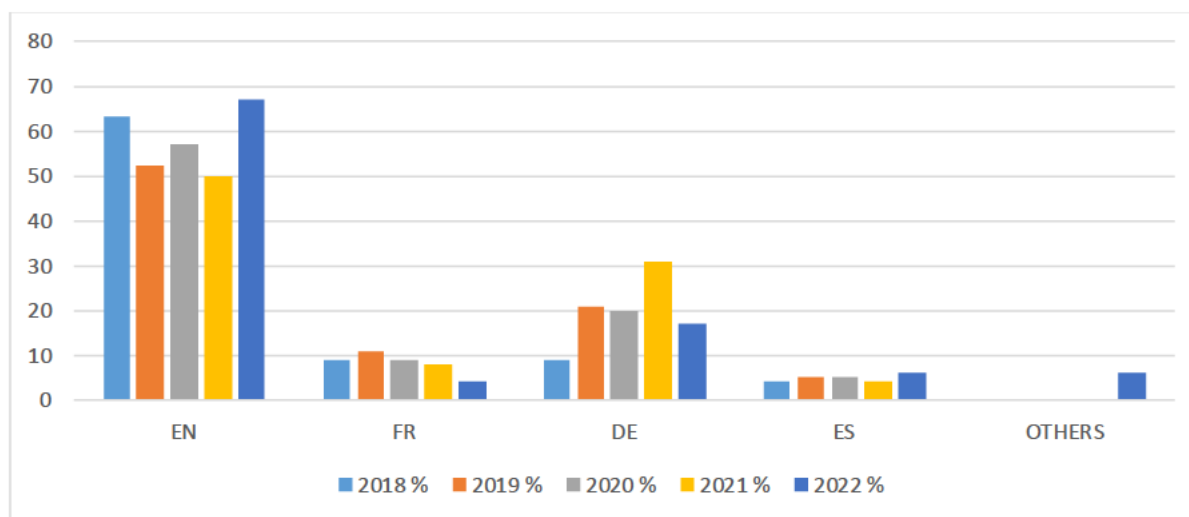
⁵ Duomenys apie pareiškėjų profilį renkami remiantis informacija, kurią pareiškėjai pateikia savo paraiškose. Tačiau, kadangi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 pareiškėjai neprivalo pateikti informacijos apie savo tapatybę, dalis jų nusprendžia neatskleisti savo profesijos. Tai ypač pasakytina apie e. paštu teikiamas paraiškas.

paraiškų pateikė pareiškėjai, kurie nurodė esantys Vokietijoje, 9 proc. Ispanijoje, 7 proc. Prancūzijoje, paraiškos iš kitų šalių sudarė 31 proc.

7 pav. **Geografinis pasiskirstymas**

8 pav. **Kalbinis pasiskirstymas**

Kalba, kuria dažniausiai teikiamos paraiškos, tebėra anglų (67 proc.). Po jos eina vokiečių (17 proc.), ispanų (6 proc.), prancūzų (4 proc.) ir kitos (6 proc.) kalbos.

II SKYRIUS Tendencijos ir specifiniai aspektai

2022 m. nuo trečdalis iki penktadalis sumažėjo paraiškų dėl dokumentų, susijusių su tarpinstitucinėmis derybomis dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. tokių paraiškų skaičius buvo padidėjęs tris kartus, vis dėlto šie skaičiai rodo ilgalaikę tendenciją. Dėl Parlamento narių susitikimų su lobistais ir Parlamento narių išlaidų, taip pat Parlamento valdymo organų, visų pirma Biuro, dokumentų pateikta mažiau paraiškų, tačiau jas dažnai teikia žurnalistai.

A) Paraiškos dėl galimybės susipažinti su dokumentais, susijusios su Parlamento nariais

2022 m. Parlamentas gavo 39 paraiškas, susijusias su Parlamento nariais. Dešimt paraiškų buvo atmesta, buvo pateiktos penkios kartotinės paraiškos ir 29 paraiškos buvo patenkintos, įskaitant keturis atvejus, kai susipažinti su dokumentais buvo leista iš dalies. Kaip ir ankstesniais metais, šios paraiškos daugiausia buvo susijusios su Parlamento narių gaunamomis išmokomis, skirtomis išlaidoms, kurias jie patiria eidami savo pareigas, padengti, taip pat su Parlamento narių kontaktais su lobistais, ypač kai tai susiję su Parlamento narių pareiškimais apie susitikimus su lobistais.

Palyginti su praėjusiais metais, labai padaugėjo paraiškų, susijusių su lobistine veikla, susijusia su konkrečia teisėkūros procedūra. Šiuo atžvilgiu pareiškėjai dažnai prašo korespondencijos ir informacijos, kurią Parlamento nariai gavo iš interesų grupių atstovų. Vis dėlto, kadangi lobistai yra linkę tiesiogiai susisiekti su Parlamento nariais ir nedalyvaujant Parlamento administracijai, Parlamentas dažnai negali identifikuoti jokių dokumentų, susijusių su konkrečia lobistine veikla, išskyrus Parlamento narių interneto svetainėse rastus pareiškimus apie susitikimus ir savanoriškai teikiamą išorės subjektų, padariusių poveikį teisės aktams, sąrašą, kurį pranešėjai gali pridėti prie savo pranešimų. Nors kai kurie paraiškų teikėjai išreiškė nepasitenkinimą tuo, kad Parlamento administracija negali suteikti galimybės patekti į Parlamento narių kabinetus ir suteikti prieigą prie jų dokumentų, tai yra tiesioginė Parlamento narių nepriklausomumo ir jų atsakomybės rinkėjams pasekmė.

Kalbant apie Parlamento narių išlaidas ir atlyginimą, sumažėjo paraiškų, dėl kurių gali susidaryti didelė administracinė našta ir kurios susijusios su dideliais kiekiais atskirų su išlaidomis susijusių dokumentų, pavyzdžiui, kvitų, traukinio bilietų ir prašymų kompensuoti išlaidas, nors ir toliau domėtasi konkrečių rūšių išmokomis, visų pirma bendroms išlaidoms kompensuoti skirta išmoka ir su jomis susijusiais sprendimus priimančiais organais.

B) Paraiškos dėl galimybės susipažinti su Parlamento valdymo organų dokumentais

Kasmet pateikiama daug paraiškų dėl Biuro ar kitų valdymo organų, pavyzdžiui, Pirmininkų sueigos, dokumentų. Daugeliu atvejų, pavyzdžiui, metinio Europos politinių partijų ir fondų finansavimo skyrimo arba neseniai priimtų Europos Parlamento narių statuto įgyvendinimo taisyklių pakeitimų atvejais, prašomi dokumentai yra susiję su atitinkamo organo sprendimais ir nurodomi atitinkamame posėdžio protokole, kuris yra viešai prieinamas. Šiuo atžvilgiu 2022 m. buvo iš dalies arba visiškai atskleisti Biuro nariams skirti 73 raštai dėl politinių partijų ir fondų finansavimo.

Tokiais atvejais gali kilti įtampa tarp, viena vertus, prašomų dokumentų matomumo, santykinio klausimų reikšmingumo ir su tuo susijusio skaidrumo poreikio, kita vertus, Parlamento valdymo organų poreikio gauti aiškias ir išsamias konsultacijas ir laisvai svarstyti opius klausimus ir priimti sprendimus dėl jų nepatiriant nederamo išorinio spaudimo ir bandymų daryti įtaką savo sprendimų priėmimui. Todėl, siekiant užtikrinti tinkamą pusiausvyrą, ypač svarbu atidžiai įvertinti kiekvieną konkretų atvejį, susijusį su paraiškomis dėl galimybės susipažinti su Parlamento valdymo organų dokumentais.

C) *Paraiškos dėl galimybės susipažinti su trilogo dokumentais*

Visuomenės interesus užtikrinti teisėkūros skaidrumą vis dar yra tvirtas – penktadalis visų paraiškų yra susijusios su tarpinstitucinių derybų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dokumentais. Kitaip nei ankstesniais metais, kai prašymai būdavo dažniau susiję su senesnėmis teisėkūros procedūromis, 2022 m. daug paraiškų dėl galimybės susipažinti su dokumentais buvo susijusios su naujausiomis arba vykdomomis procedūromis, kai kuriais atvejais net prieš pradėdant trišales derybas. Tas pokytis sutapo su tuo, kad buvo paskelbtas mažesnis skaičius trilogo dokumentų ir su tuo kad pilietinės visuomenės atstovai pateikė daugiau paraiškų, palyginti su akademinė bendruomene. Vis dėlto nuolatinis paraiškų srautas ir didesnis dėmesys vidaus parengiamiesiems dokumentams, o ne tradiciniams trišalio dialogo dokumentams rodo, kad paraiškose dėl galimybės susipažinti su dokumentais greičiausiai ir toliau atsispindės didelis visuomenės susidomėjimas teisėkūros procedūromis.

Trilogo dokumentai paprastai yra daugiaskiltės lentelės, kuriose pateikiamos Komisijos, Tarybos ir Parlamento pradinės derybinės pozicijos, taip pat preliminariai sutarti kompromisai ir pastabos dėl derybų pažangos. Kaip ir ankstesniais metais, visi nustatyti trilogo dokumentai buvo atskleisti ir paskelbti Europos Parlamento viešame dokumentų registre⁶, nors ir kartais tai padaryta tik po išsamių konsultacijų su atitinkamomis institucijomis arba jų tarpusavio konsultacijų.

Kadangi trilogo daugiaskilčių lentelių kūrimas yra bendras procesas, institucijai, kuri nagrinėja paraišką dėl galimybės susipažinti su tokiais dokumentais, gali prireikti konsultuotis su kitomis dviem institucijomis, siekiant nustatyti, ar lentelė gali būti atskleista, ar turi būti atsisakyta atskleisti ją ar jos dalis remiantis teisės susipažinti su dokumentais išimtimi. 2022 m. birželio mėn. pirminis 2002 m. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarnybų susitarimo memorandumas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais buvo pakeistas atnaujinta redakcija, kurioje jau buvo pagerinta konsultacijų dėl dokumentų, nustatytų atsižvelgiant į paraiškas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, visų pirma paraiškų dėl trilogo dokumentų, kokybę.

⁶ Atitinkamos registro nuorodos yra parengtos pagal procedūros numerį ir jų formatas yra toks: NEGO_CT(mmmm)xxxx, čia mmmm – metai, o xxxx – procedūros eilės numeris.

III SKYRIUS

Skundai, pateikti Europos ombudsmenui arba Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui ir bylos teisme

Europos ombudsmenui teikiami skundai ir teismo bylos, iškeliamos dėl to, kaip Parlamentas įgyvendina Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001, gali būti proga administracijai patobulinti savo praktiką galimybės susipažinti su dokumentais klausimu, kad ir kokie būtų konkrečios procedūros rezultatai. Šiame skyriuje aptariamos 2022 m. Ombudsmeno ir EDAPP nagrinėtos skundų bylos, dvi baigtos nagrinėti teismo bylos ir viena Bendrajame Teisme nagrinėjama byla.

A) Ombudsmenas

Skundas Nr. 1564/2022, Parlamento narių korespondencija

Skundas buvo susijęs su paraiška dėl galimybės visuomenei susipažinti su Parlamento nario ir lobistinės organizacijos korespondencija. Kaip dažnai būna tokių paraiškų atveju, Parlamentas negalėjo identifikuoti jokių su paraiška susijusių dokumentų ir apie tai atitinkamai informavo paraiškos teikėją. Patvirtinamajame sprendime Parlamentas paaiškino aplinkybes, kuriomis jis atliko į paraiškos taikymo sritį patenkančių dokumentų paiešką, ir visų pirma tai, kad Parlamento administracija neturi galimybės susipažinti su dokumentais, laikomais Parlamento narių privačiuose kabinetuose. Pagal Parlamento darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnio 2 dalį ir atsižvelgiant į praktinį jo įgyvendinimą, Parlamentas, kaip institucija, Parlamento narių dokumentus gauna tik tada, kai juos gauna Parlamento generalinis sekretoriatas.

Skundo pateikėjas nesutiko su Parlamento atsakymu ir iš esmės teigė, kad skaidrumo reikalavimai turėtų būti taikomi ne tik Parlamentui, kaip institucijai, bet ir jo nariams, veikiantiems kaip nepriklausomi politikai.

Ombudsmenas šiuo metu nagrinėja šią bylą.

B) Teisminė apžvalga

B.1) 2022 m. baigtos nagrinėti bylos

Byla Nr. T-174/21, Agrofert prieš Parlamentą

2021 m. kovo mėn. Čekijos bendrovė „Agrofert“ pateikė ieškinį dėl Parlamento sprendimo neleisti visuomenei susipažinti su dokumentais, susijusiais su Komisijos atliktu Čekijoje taikomų valdymo ir kontrolės sistemų auditu, siekiant išvengti interesų konfliktų pagal Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, panaikinimo. Parlamentas sprendimą priėmė glaudžiai konsultuodamasis su Europos Komisija ir remdamasis tuo, kad suteikus galimybę visuomenei susipažinti su dokumentais būtų pakenkta Komisijos tyrimo dėl galimų Čekijos Respublikos padarytų Sąjungos teisės pažeidimų tikslui.

Ieškovas teigia, kad Parlamentas neįrodė, jog dėl galimybės visuomenei susipažinti su atitinkamais dokumentais kiltų konkreti ir reali žala nagrinėjamam tyrimui, nepaisant viršesnio viešojo intereso atskleisti šiuos dokumentus.

2022 m. rugsėjo 28 d. Bendrasis Teismas nusprendė, kad, kadangi tuo metu buvo vykdomas Komisijos tyrimas, Parlamento atsisakymas buvo pagrįstas.

Byla Nr. T-421/17 (apeliacinis skundas C-761/18 P), Leino-Sandberg prieš Parlamentą

2017 m. liepos mėn. ES teisės profesorius pareiškė ieškinį dėl Parlamento sprendimo neleisti susipažinti su 2015 m. liepos 8 d. Parlamento sprendimu, kuriuo suteikiama galimybė iš dalies susipažinti su trišalio dialogo dokumentais, panaikinimo, motyvuodamas tuo, kad suteikus galimybę visuomenei susipažinti su pastaruoju sprendimu būtų pakenkta vykstančiam teismo procesui byloje De Capitani/Parlamentas (T-540/15), kurioje šis sprendimas buvo apskųstas.

2018 m. Bendrasis Teismas nusprendė, kad kadangi ieškovas galiausiai gavo galimybę susipažinti su dokumentu, su kuriuo jis prašė leisti susipažinti, nors jį atskleidė trečioji šalis, ieškinys neteko dalyko ir todėl ieškovas nebebuvo suinteresuotas bylos nagrinėjimu. Dėl šios nutarties ieškovas pateikė apeliacinį skundą Teisingumo Teismui, teigdamas, kad dėl abiejų šių išvadų padaryta teisės klaidų.

2021 m. sausio mėn. Teisingumo Teismas panaikino skundžiamą nutartį ir grąžino bylą Bendrajam Teismui. Jis pritarė apeliacinio skundo pagrindui, kuriuo ieškovas tvirtino, kad ieškinys neliko be dalyko. Teisingumo Teismas nusprendė, kad ieškovas susipažino su ginčijamu dokumentu tik po to, kai jį atskleidė trečiasis asmuo, o Parlamentas ir toliau atsisakė leisti susipažinti su šiuo dokumentu, todėl negalima manyti, kad ieškovas gavo galimybę su juo susipažinti, kaip tai suprantama pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001, ir kad todėl ieškovas nebebuvo suinteresuotas prašyti panaikinti sprendimą vien dėl šio atskleidimo.

2022 m. rugsėjo 28 d. Bendrasis Teismas nusprendė, kad galimybė visuomenei susipažinti su patvirtinamuoju sprendimu negali pažeisti procesinio lygiateisiškumo principo, ir panaikino Parlamento sprendimą neleisti susipažinti su dokumentais. Todėl Parlamentas turėjo priimti naują sprendimą dėl paraiškos pateikėjo pateiktos kartotinės paraiškos. Jis tai padarė 2023 m. sausio 9 d., ir suteikė galimybę susipažinti su prašomu dokumentu.

B.2) Naujos bylos

Byla Nr. T-375/22, Izuzquiza ir kt. prieš Parlamentą

2021 m. gruodžio mėn. skaidrumo aktyvistai pateikė paraišką dėl galimybės visuomenei susipažinti su visais dokumentais, susijusiais su visomis konkrečiam Parlamento nariui skirtomis išmokomis per penkių mėnesių laikotarpį. Parlamentas atsisakė leisti susipažinti su atitinkamais dokumentais, kadangi pareiškėjai sėkmingai neįrodė konkretaus viešojo intereso tikslo, dėl kurio reikėtų perduoti susijusius asmens duomenis.

Konkrečiai, paraiškos pateikėjų nurodyti tikslai, t. y. būtinybė geriau suprasti ir galėti peržiūrėti atitinkamo Parlamento nario gaunamus mokėjimus, negali būti svarbesni už Parlamento nario teisę į privatumą, atsižvelgiant į tai, kad išsami informacija apie Parlamento narių atlyginimus ir išmokas yra prieinama viešai, ir į tai, kad taikomos vidaus ir išorės kontrolės priemonės siekiant stebėti, ar teisingai įgyvendinamos taisyklės, kuriomis nustatomos Parlamento narių finansinės ir socialinės išmokos.

Ši byla šiuo metu nagrinėjama Bendrajame Teisme.

C) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

Skundas Nr. C 2021-0807, asmens duomenų paskelbimas

2022 m. kovo 16 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP) paprašė Parlamento pateikti pastabų dėl duomenų subjekto skundo, susijusio su kvietimu dalyvauti viešame komiteto posėdyje (byla Nr. C 2021-0807). Tame kvietime, kuris buvo atskleistas 2021 m. kovo mėn. gavus paraišką dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, buvo nurodytas duomenų subjekto vardas, pavardė (pavadinimas) ir profesinis e. pašto adresas, su kurių paskelbimu duomenų subjektas nesutinka. 2022 m. gegužės mėn. Parlamentą savo atsakyme išreiškė savo nuomonę, kad, atsižvelgiant į jo pareigą suteikti visuomenei visapusišką galimybę susipažinti su dokumentais tais atvejais, kai netaikoma jokia informacijos atskleidimo išimtis, duomenų saugumo pažeidimo nebuvo, kadangi atitinkami asmens duomenys buvo arba susiję su viešu duomenų subjekto dalyvavimu vieno iš Parlamento komitetų posėdyje, arba kitu būdu jau yra vieši.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas šiuo metu nagrinėja šią bylą.

Baigiamosios pastabos

Nepriklausomai nuo to, ar paraiškų pastaraisiais metais labai padaugėjo dėl padidėjusio susidomėjimo Parlamento veikla, ar dėl didesnių lūkesčių dėl skaidrumo, su tuo susijęs aktyvesni visuomenės kontaktai su Parlamentu yra sveikintinas pokytis institucijai, įsipareigojusiai laikytis Europos Sąjungos sutarties 10 straipsnio 3 dalyje įtvirtintų vertybių, pagal kurias „kiekvienas pilietis turi teisę dalyvauti demokratiame Sąjungos gyvenime“ ir „sprendimai priimami kuo atviriau ir kiek įmanoma labiau juos priartinant prie piliečių“.